

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
Кафедра психології управління

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням радою ДЗВО «УМО»

Протокол № 2 від 29.01.2020 р.

Голова Вченої ради ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

Кириченко М.О.

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

(шифр за ОПІ – ВВ2)

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Спеціалізація / освітньо-наукова програма: Психологія особистісно-
го, соціального та організаційного розвитку

Київ - 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми організаційної та економічної психології» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 053 «Психологія», освітньо-наукової програми «Психологія особистісного, соціального та організаційного розвитку»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Л. М. Карамушка, д. психол. наук, професор

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
психології управління ЦППО УМО
«05» вересня 2016 року, протокол № 7

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
«07» вересня 2016 року, протокол № 9

Програму скориговано, затверджено та пролонговано
рішеннями Вченої ради ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»:
на 2017 р. (протокол № 13 від 21.12.2016 р.);
на 2018 р. (протокол № 9 від 20.12.2017 р.);
на 2019 р. (протокол № 9 від 19.12.2018 р.) ;
рішенням Вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти»:
на 2020 р. (протоколами № 2 від 29.01.2020р. та №4 від 18.03.2020 р.),

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія Спеціалізація: Психологія особистісного, соціального та організаційного розвитку	Рік підготовки
		I
		Семестр
		I, II
		Лекції
		10
Загальна кількість годин – 90	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	Практичні заняття
		20
		Самостійна робота
		60
		Вид контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: розвиток здатності проводити дослідження на відповідному рівні на основі системного наукового світогляду (ЗК1), виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та прогнозувати актуальні організаційно-психологічні та психолого-економічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, соціальних груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (СК1).

Заплановані результати навчання:

1. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі організаційно-психологічні та психолого-економічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, соціальних груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (РН6), зокрема:

- ідентифікувати та систематизувати значущі організаційно-психологічні та психолого-економічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку організацій та їх персоналу,
- виявляти психологічні умови конструктивного розвитку організацій та їх персоналу, зростання їх конкурентоздатності та підприємницької активності працівників, розвитку внутріньоорганізаційного підприємництва.

2. Уміти створювати та впроваджувати інноваційно-дослідницькі проекти у різних сферах суспільного життя, включаючи власні дослідження (РН3), зокрема:

- розробляти інноваційно-дослідницькі проекти у контексті конструктивного розвитку організацій, внутріньоорганізаційного підприємництва та розвитку менеджерів та персоналу;
- уміти впроваджувати інноваційно-дослідницькі проекти конструктивного розвитку організацій, внутріньоорганізаційного підприємництва та їх менеджерів та персоналу в організаційну практику.
- здійснювати дослідження організаційно-психологічні та психолого-економічні проблеми чинників і умов розвитку організацій у різних сферах суспільного життя;
- досліджувати психологічні чинники та умови успішної економічної соціалізації особистості;

- уміти здійснювати психологічний прогноз щодо розвитку організацій та їх персоналу; особливостей економічної соціалізації особистості та визначати перспективи подальших досліджень.

3. Працювати над власним розвитком та вдосконаленням, визначати свої професійні можливості та виявляти прагнення до підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності (РН9), зокрема:

- визначати психолого-організаційні умови власної професійної діяльності в контексті її успішності;
- враховувати психолого-організаційні умови власної професійної діяльності при обранні напряму професійної кар'єри та професійної мобільності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Предмет, завдання та методи організаційної та економічної психології

Тема 1. Предмет і завдання організаційної психології

Об'єкт та предмет організаційної психології. Зарубіжні та вітчизняні психологи про організаційну психологію як науку. Сутність понять «організація», «структура організації», «види організацій». Соціально-економічні та соціально-психологічні функції організації.

Історія та основні етапи розвитку зарубіжної та вітчизняної організаційної психології. Актуальні завдання організаційної психології в сучасних умовах.

Література:[2; 3; 4; 5; 28]

Тема 2. Предмет і завдання економічної психології

Об'єкт та предмет економічної психології на мікро-, мезо- та макро- рівнях аналізу. Основні підходи у зарубіжній та вітчизняній психології стосовно визначення економічної психології як науки. Сутність понять «економічна свідомість», «економічна поведінка», «економічна мислення».

Історичні етапи розвитку зарубіжної та вітчизняної економічної психології. Основні завдання економічної психології в сучасному суспільстві

Література:[8; 10; 11; 15;21]

Тема 3. Методи організаційної та економічної психології

Методи досліджень організаційної та економічної психології. Характеристика та основні види інформаційних методів. Діагностичні методи та особливості їх застосування. Корекційно-розвивальні методи. Види активних методів навчання (аналіз ситуацій, тренінги, ділові ігри та ін.) Особливості психологічного консультування (індивідуальний та груповий рівні).

Технологічний підхід як системне використання методів організаційно та економічної психології. Види технологій. Етапи підготовки та впровадження технологій. Зміст та особливості психологічної підготовки менеджерів та персоналу з актуальних проблем організаційної та економічної психології.

Література [5; 13; 14; 22; 25]

Змістовий модуль 2.

Актуальні проблеми організаційно психології

Тема 4. Психологія управлінської діяльності менеджерів та формування команд в організаціях

Поняття про управління організаціями. Власне управлінський рівень аналізу управління (планування, організація та контроль). Психологічний рівень аналізу управління (мотивація, спілкування, керівництво, прийняття управлінських рішень).

Сутність управлінської діяльності менеджерів організацій. Вимоги до управлінської діяльності менеджерів різного рівня управління. Сутність лідерства. Необхідність поєднання адміністрування та лідерства в управлінській діяльності менеджерів.

Поняття про команду та її роль в життєдіяльності в організації. Характеристика різних видів команд. Основні функціонально-рольові позиції в команді. Етапи формування команд та основні психологічні проблеми, які виникають на кожному із етапів. Психологічні чинники та умови ефективної діяльності команді.

Література [3; 5; 13; 16; 17; 18]

Тема 5. Психологія управління змінами та організаційного розвитку

Сутність змін в організації та основні види змін. Психологічні труднощі в процесі введення змін в організації. Опір введенню змінам в організації. Психологічні умови ефективного введення змін. Зміст і структура психологічної готовності керівників та персоналу організацій до введення змін. Характеристика мотиваційного, когнітивного, операційного та особистісного компонентів психологічної готовності керівників та персоналу організацій до введення змін.

Сутність організаційного розвитку (як процесу введення інноваційних змін). Показники організаційного розвитку («організаційна зрілість», «проблемність організаційного розвитку» та ін.). Психологічне забезпечення організаційного розвитку (зміст, технології, навчання менеджерів та персоналу).

Література [2; 6; 12; 14; 16; 29]

Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування та організаційних конфліктів

Поняття про спілкування та його структуру. Характеристика комунікативного, соціально-перцептивного та інтерактивного компонентів ділового спілкування та їх основних складових.

Особливості ділового спілкування менеджерів та персоналу організацій (цілеспрямованість, регламентованість, результативність та ін.). «Горизонтальне» та «вертикальне» ділове спілкування в організації. «Реальне» та «віртуальне» ділове спілкування менеджерів та персоналу.

Поняття про організаційні конфлікти. Види організаційних конфліктів. Причини виникнення організаційних конфліктів. Основні напрямки управління конфліктами в організації (попередження, обхід, подолання). Психологічні умови попередження та подолання організаційних конфліктів.

Література [1; 4; 5; 9; 14; 23]

Змістовий модуль 3.

Актуальні проблеми економічної психології

Тема 7. Психологічні аспекти макроекономіки

Економічна політика держави та її психологічні компоненти. Особливості економічної політики держави та соціально-психологічні особливості її сприйняття в кризових ситуаціях.

Податкова психологія. Сутність та співвідношення понять «податковий менталітет», «податкова мораль», «податкова протидія» та ін. Ставлення громадян до державних податків, психологічні проблеми, які виникають у процесі сплати податків.

Поняття про гроші. Грошові типи особистості. Ставлення до грошей та його структура. Особливості ставлення до грошей різних соціальних груп. Культурні, етнічні, політичні та релігійні аспекти ставлення до грошей.

Психологія доходів та заощаджень. Сутність поняття «дохід». Елементи психологічного сприйняття доходів. Психологічні аспекти формування заощаджень.. Особливості інвестицій як форми заощадження.

Поняття про споживчу поведінку та психологічні чинники її формування. Орієнтація на споживача та психологічні чинники та умови її формування.

Література [10; 14; 15; 24; 30]

Тема 8. Психологічні аспекти мікроекономіки

Поняття про конкуренцію. Співвідношення понять «конкурентоздатність» та «конкурентоспроможність». Різні стратегії конкурентної взаємодії. Основні ознаки конкурентоздатних організацій. Психологічні умови формування конкурентоздатних організацій та команд. Особливості взаємодії організацій державної та приватної форми власності.

Поняття про підприємництво. Характеристика підприємництва як особливого виду економічної діяльності. Види підприємницької діяльності. Особистість підприємця. Психологічні характеристики підприємницької діяльності.

Внутрішньоорганізаційне підприємництво та його роль в діяльності організацій. Психологічні чинники та умови розвитку внутрішньоорганізаційного підприємництва.

Література [7; 11; 18; 19; 24; 25]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		л	пр	срс
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Змістовий модуль 1. <i>Предмет, завдання та методи організаційної та економічної психології</i>				
Тема 1. Предмет і завдання організаційної психології	10	2	2	6
Тема 2. Предмет і завдання економічної психології	10		2	8
Тема 3. Методи організаційної та економічної психології	10	2	2	6
Усього годин за змістовим модулем 1	30	4	6	20
Змістовий модуль 2. <i>Актуальні проблеми організаційно психології</i>				
Тема 4. Психологія управлінської діяльності менеджерів та формування команд в організації	12	2	2	8
Тема 5. Психологія управління змінами та організаційного розвитку	12		4	8
Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування та організаційних конфліктів	16	2	4	10
Усього годин за змістовим модулем 2	40	4	10	26
Змістовий модуль 3. <i>Актуальні проблеми економічної психології</i>				
Тема 7. Психологічні аспекти макроекономіки	10		2	8
Тема 8. Психологічні аспекти мікроекономіки	10	2	2	6
Усього годин за змістовим модулем 3	20	2	4	14

РАЗОМ:	90	10	20	60
--------	----	----	----	----

5. Теми та зміст практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Години
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. <i>Предмет, завдання та методи організаційної та економічної психології</i>			
	Тема 1. Предмет та завдання організаційної психології	Визначити основні етапи розвитку організаційної психології в Україні	2
	Тема 2. Предмет та завдання економічної психології	Охарактеризувати основні завдання економічної психології.	
	Тема 3. Методи організаційної та економічної психології	Проаналізувати методи організаційної та економічної психології.	2
		<i>Усього годин за змістовим модулем 1</i>	<i>4</i>
Змістовий модуль 2. <i>Актуальні проблеми організаційно психології</i>			
	Тема 4. Психологічні особливості управлінської діяльності менеджерів та формування команд в організації	Проаналізувати зміст функціонально-рольових позицій в команді (на прикладі діяльності конкретних команд).	2
	Тема 5. Психологія управління змінами та організаційного розвитку	Охарактеризувати психологічні бар'єри опору змінам в організації.	2
	Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування та організаційних конфліктів	Визначити основні види ділового спілкування (на приклади конкретних організацій).	2
		<i>Усього годин за змістовим модулем 2</i>	<i>6</i>
Змістовий модуль 3. <i>Актуальні проблеми економічної психології</i>			
	Тема 7. Психологічні аспекти макроекономіки	Проаналізувати типи грошової поведінки особистості.	2
	Тема 8. Психологічні аспекти мікроекономіки	Визначити основні напрямки внутрішньоорганізаційного підприємництва.	4
		<i>Усього годин за змістовим модулем 3</i>	<i>10</i>

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів PhD:

1. Підготовка до аудиторних занять – 10 год.
2. Підготовка до контрольних заходів – 10 год.
3. Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 20 год.,
4. Виконання індивідуальних дослідницьких завдань – 20 год.

Усього 60 год.

Індивідуально-дослідницькі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь застосовувати методів психології управління освітніми та науковими організаціями для самостійного дослідження актуальних проблем психології особистісного, соціального та організаційного розвитку відповідно до мети і завдань дисерта-

ційної роботи.

Окремі звіти про самостійну роботу не надаються. Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час усного опитування, модульного (тестові завдання) і підсумкового (екзамен) контролю знань.

**Завдання для самостійної роботи здобувачів PhD
з опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях,
та індивідуально-дослідницькі завдання**

Теми для самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Год.
Змістовий модуль 1. Предмет, завдання та методи організаційної та економічної психології		
Тема 1. Предмет та завдання організаційної психології	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Роль організацій у задоволенні потреб організації та персоналу. 2. «Реальні» та «віртуальні» організації. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Проаналізувати структуру та основні елементи організації, в якій Ви навчатесь (працюєте).	6
Тема 2. Предмет та завдання економічної психології	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Модель «економічної» людини. 2. Еволюція моделі людини в економічних теоріях. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Побудувати модель зв'язків економічної психології з іншими науками.	8
Тема 3. Методи організаційної та економічної психології	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Види діагностичних методів для використання в організаційній психології. 2. Тренінгові програми для вирішення психолого-економічних проблем. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Побудувати модель організаційно-психологічного консультування.	8
Усього годин за змістовим модулем 1		20
Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми організаційно психології		
Тема 4. Психологічні особливості управлінської діяльності менеджерів та формування команд в організації	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Відмінності лідерства від управління. 2. Співвідношення команди та «звичайної» групи. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Підібрати методики для дослідження орієнтації на роботу в команді менеджерів та організацій.	8
Тема 5. Психологія управління змінами та організаційного розвитку	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Сутність інноваційних змін в організації. 2. Етапи організаційного розвитку. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Підібрати методики для дослідження психологічних особливостей організаційного роз-	8

	витку.	
Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування та організаційних конфліктів	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Інформаційні технології ділового спілкування в організації. 2. Природа організаційних конфліктів. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Підібрати тренінгові програми для психологічної підготовки персоналу до ділового спілкування та управління організаційними конфліктами.	10
Усього годин за змістовим модулем 2		26
Змістовий модуль 3. Актуальні проблеми економічної психології		
Тема 7. Психологічні аспекти макроекономіки	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Форми здійснення заощаджень та психологічні чинники, які впливають на їх використання. 2. Психологічні стратегії взаємодії з різними типами поведінки споживачів. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Підібрати методики для вивчення ставлення населення до грошей та здійснення заощаджень.	8
Тема 8. Психологічні аспекти мікроекономіки	<i>Опрацювання теоретичних питань:</i> 1. Співвідношення якостей менеджера та підприємця. 2. Підприємницька активність персоналу організацій. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Проаналізувати напрямки внутрішньоорганізаційного підприємництва (на прикладі організації, де навчаєтесь (працюєте)).	6
Усього годин за змістовим модулем 3		14
Разом:		60

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Актуальні проблеми організаційної та економічної психології» використовуються проблемні методи навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація;
- дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання («кейс-стаді»);
- спільне навчання (робота у парах і малих групах).

9. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів PhD з навчальної дисципліни проводиться у формі усного опитування на письмового тестування з кожного модуля. З кожного модуля здобувачам PhD пропонується 10-15 тестів закритої форми множинного вибору з 1-2 правильними відповідями з п'яти можливих. На практичних заняттях оцінюється активна участь в обгово-

ренні проблемних ситуацій та виконанні завдань.

Підсумковий контроль знань – залік.

10. Критерії та шкала оцінювання

– Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача PhD при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Психологія управління освітніми і науковими організаціями», є:

– повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

– глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

– вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

– характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

– вміння застосовувати теоретичні положення психології управління освітніми та науковими організаціями під час розв'язання індивідуально-дослідницьких завдань;

– вміння аналізувати достовірність одержаних результатів щодо застосування діагностичних і тренінгових методів психології управління освітніми та науковими організаціями в дисертаційній роботі.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі (табл. 10.1).

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Позитивні оцінки виставляються лише тим аспірантам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Таблиця 10.1

Шкали оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11. Рекомендована література

11.1. Базова література:

1. Власов П.К. Парнерское общение. Тренинг. Игры и упражннения. Методические материалы для ведущего / П.К. Власов. – 2-е изд., испр., доп., перераб. – Харьков : Изд-во «Гуманитарный центр», 2014. – 172 с.
2. Власов П. К. Психология замысла организации / П. К. Власов. – Х. : Гуманитарный центр, 2003 – 284 с.
3. Геберт Д. Организационная психология. Человек и организация ; пер. с нем. / Д. Геберт, Л. Фон Розенштиль. – Х. : Гуманитарный центр, 2006. – 624 с.
4. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология : [учеб. для вузов] / Линда Джуэлл. – СПб. : Питер, 2001. – 720 с.
5. Карамушка Л. М. Психологія управління : навч. посіб. / Л. М. Карамушка. – К. : Міленіум. – 2003. – 344 с.
6. Карамушка Л. М. Технологія розвитку підприємницької поведінки у працівників освітніх організацій для забезпечення ефективного введення змін в освітніх організаціях / Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер // Актуальні проблеми психології. – Т. 1 : Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – К. : Наук. світ, 2007, част. 20. – С. 64–69.
7. Креденцер О.В. Поняття «внутрішньоорганізаційне підприємництво»: теоретичний аналіз проблеми / О.В.Креденцер // Організаційна психологія. Економічна психологія. – Науковий журнал [За наук. редак. С.Д. Максименка та Л.М. Карамушки] – Київ: Логос, – 2015. – № 3. – С. 66-72.
8. Креденцер О.В. Психологія розвитку підприємницької активності персоналу освітніх організацій : монографія / О.В. Креденцер. – К. : Логос, 2019. – 320 с.
9. Кінг П. Стратегії і тактики спілкування, або як знайти спільну мову з кожним / П. Кінг // пер. з англ. М. Восковнюк. – К.: Книголав. – 2017. – 128 с.
10. Максименко С. Д. Економічна психологія: навчальна програма та комплекс діагностичних методик для підготовки економістів, менеджерів та практичних психологів / С. Д. Максименко, Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер. – К. : Міленіум, 2004. – 36 с.
11. Пачковський Ю. Ф. Психологія підприємництва : [навч. посіб.] / Ю. Ф. Пачковський. – К. : Каравела, 2006. – 408 с.
12. Психологічні засади організаційного розвитку: монографія / За наук. ред. Л. М. Карамушки. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 206 с. (Розділ 1.3. – С. 18-21; Розділ 3 – С.140-161)
13. Технологія психологічної підготовки персоналу держадміністрації до роботи в команді : навч. посіб. / Л.М. Карамушка, О.А. Філь, В.В. Левковець та ін. – К.: Наук. світ. – 2008. – 182 с.
14. Технології роботи організаційних психологів: [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів інститутів післядипломної освіти] / [Л. М. Карамушка, Т. В. Зайчикова, О. В. Винославська та ін.] ; за наук. ред. Л. М. Карамушки. – К. : Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с.
15. Экономическая психология / под ред. И. В. Андреевой. – СПб. : Питер, 2000. – 512 с.

11.2. Додаткова література:

16. Бондарчук О.І. Соціально-психологічні основи особистісного розвитку керівників загальноосвітніх навчальних закладів у професійній діяльності: монографія / О. І. Бондарчук. – К.: Наук. світ, 2008. – 318 с.

17. Ващенко І.В. Управлінське рішення менеджера як складова інноваційного процесу організації / І. Ващенко // Теоретичні і прикладні проблеми психології: 36-к наук. пр. Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ імені В. Даля, 2015. – № 3 (38). – Том 3. – С. 54-61.
18. Карамушка Л. М. Роль внутрішньоорганізаційного підприємництва в реалізації концепції «Нова українська школа» / Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер // Організаційна психологія. Економічна психологія : наук. журнал / [за наук. ред. С. Д. Максименка, Л.М. Карамушки]. – К. : Логос, 2019. – № 1(16). – С. 33–45.
19. Карамушка Л. М. Мотивація підприємницької діяльності : монографія / Л. М. Карамушка, Н. Ю. Худякова. – К.-Львів : Сполом, 2011. – 208 с.
20. Креденцер О.В. Психологічна підготовка персоналу освітніх організацій до розвитку внутрішньоорганізаційного підприємництва / О.В. Креденцер // Організаційна психологія. Економічна психологія. – Науковий журнал / [За наук. ред. С.Д. Максименка та Л.М. Карамушки]. – К. : Логос, 2019. – № 2-3(17). – С. 66-76.
21. Ноздріна Л. В. Управління проектами: Підручник / Л. В. Ноздріна, В. І. Ящук, О. І. Полотай; за заг. ред. Л. В. Ноздріної. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.
22. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента : учеб. пособие / под ред. Г.С. Никифорова, М.А. Дмитриевой, В.М. Снеткова. – [2-е изд.]. – СПб. : Изд-во С-Петербур. ун-та, 2001. – 240 с.
23. Харченко Н. Управління конфліктами в організації / Н. Харченко ; [упорядн. Н. Харченко]. – К. : Шкільний світ, 2017. – 104 с.
24. Швалб Ю. М. Практична психологія в економіці та бізнесі / Ю. М. Швалб, О. В. Данчева. – К. : Лібра, 1999. – 270 с.
25. Энциклопедия психодиагностики: Психодиагностика взрослых [Текст]. – Самара : ИД «Бахрах-М», 2009. – 704 с.
26. Эбнер М. Предпринимательская ориентация в организации. Внутреннее предпринимательство : [пер. с нем.] / М. Эбнер, Г. Франк, К. Корунка, М. Люгер // Психология труда и организационная психология. – Т. 6. – Х. : Гуманитарный центр, 2010. – 284 с.
27. Boon, J. Fostering intrapreneurial competencies of employees / J. Boon, M. Klink, J. Janssen // International Journal of Training and Development. – 2013. – No 17. – P. 210–220. – DOI:10.1111/ijtd.12010
28. Drucker, P.F. Management Challenges for the 21st Century / P.F. Drucker // Harper Business, an imprint of HarperCollins Publishers Inc., New York, USA. – 2001. – 212 p.
29. Lumpkin, G. T. Intrapreneurship and innovation, in: J. R. Baum, M. Frese & R. Baron (eds), The Psychology of Entrepreneurship, Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 2007. – P. 237–264.
30. Maslak, O. Intellectual capital as a factor of economic development of Ukraine / O. Maslak, N. Grishko, O. Hlazunova, M. Maslak // Journal of Turiba University «Acta Prosperitatis». – 2016. – No. 7. – P. 104–118.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НПН України <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Веб-сторінка аспірантури і докторантури УМО: <http://umo.edu.ua/postgraduate-postdoctoral>
4. Веб-сторінка кафебри психології управління: <http://umo.edu.ua/institutes/cippo/struktura/kafedra-psikhologhiji>
5. Веб-сторінка Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці - <http://uaoppp.com.ua>
6. Офіційні сайти періодичної літератури:

<i>Назва журналу</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Актуальні проблеми психології	http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv
Вісник післядипломної освіти серія «соціальні та поведінкові науки»	http://umo.edu.ua/serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki
Актуальні питання сучасної психології	http://library.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc.psihologii_1_2015.pdf
European Journal of Work and Organizational Psychology	https://www.tandfonline.com/loi/pewo20
Organizational Psychology Review	https://journals.sagepub.com/home/opra
International Journal of Science and Research (IJSR)	https://www.ijsr.net/index.php
Journal of Applied Psychology	https://www.apa.org/pubs/journals/apl/

Офіційні сайти державних та міжнародних установ:

<i>Назва</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України	http://psychology-naes-ua.institute/
Інститут соціальної і політичної психології НАПН України	http://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/polit_psychology/
Центр перспективних соціальних досліджень	www.cpsr.org.ua

Соціальні мережі для співпраці вчених усіх наукових дисциплін:

- Academia.edu: <https://www.academia.edu/>
- ResearchGate: <https://www.researchgate.net/>
- Соціальні мережі науковців (Scientific Social Community): <https://www.science-community.org/uk>
- Українські науковці в світі (Ukrainian Scientists Worldwide): <https://www.science-communit>